

Prinz Eugen nehézcirkál - A szerencsés hajás

Contributed by Sebestyén Gábor

2004. October 19. Tuesday 18:45

Last Updated 2007. November 19. Monday 20:38

There are no translations available

A "J" jelzésű hajás 1936 őszén kezdte meg a Hipper osztály harmadik tagjaként. A németek olyan nevet szerettek volna választani a hajásnak, mely szimbolizálja a történelmi kapcsolatokat az Ostmark-al, vagyis Auszriával (és ezáltal tulajdonképp az Osztrák-Magyar Monarchiával). Ezért eredetileg a Tegethoff nevet szánták a hajásnak. Tegethoff admirális azonban 1866-ban Lissa-nál elgőcsőfos vereséget mért az olasz flottára, így - nem akarván megsérteni a szövetséges olaszok érzszeit - a németek más nevet választottak. A "J" jelzésű hajás -gy nevezés hősbornok, a "nemes lovag", Szavojai Jenő herceg [1663-1736] után.

A Prinz Eugen-t 1938 augusztus 22-én bocsátották vízre. Az eseményt egybekötötték Horthy Miklós irogatásai (aki az osztrák-magyar flotta utolsó főparancsnoka volt), így a 'keresztanya' nem volt más, mint Horthy Miklós.

A vízrebocsátás 1938-ban.

A hajás, a további szerelési munkálatok elgőse után, 1940 augusztus 1-én állították szolgálatba.

A Prinz Eugen 1940-ben

A kőnfőle gyakorlatok és tesztek végrehajtása után az első bevetésre 1941 május 18-án került sor. Ez volt a hős/rhedt 'Rheinbung', melyet a Bismarck sörhajásjaként hajtott végre.

Bismarck a Prinz Eugen-ről főnyköpezve.

Május 24-én az esti órákban a Bismarck-on tartózkodó flottaparancsnok által tevőkenységre utasította a Prinz Eugen parancsnokát. A kő hajás szótvalt és mint tudjuk a Bismarck végül elsőlyedt. A Prinz Eugen pedig további cirkált az éceán, de nem tudott elsőlyezni egyetlen ellenséges hajás sem. Végül kázínproblémák miatt jőő elsejő befutott Brestbe. Brest, 1941 06.01

Å

Itt tartózkodott 1942 januárjájig, mikor az Ålland jellegű iógitmadások miatt Hitler parancsot adott, hogy a Scharnhorst és Gneisenau csatárlát, valamint a Prinz Eugen-t Norvögiba kell vinni a La Manche-on keresztül. Ez volt a 'Cerberus' hadművelet (melyet 'Csatornafutam'-nak is hősnek), mely 1942 február 11-én kezdődött. A németek hatalmas kőzátot választak, hisz a csatorna Dover és Calais között ssze 40 kilométer széles.

Fennállt a veszély, hogy a I. világháború tengeri fedezet ellenére az angolok koncentrált támadást indítanak a hajórom ellen. A nagy veszélyt nem tárták ki semmi. Pontosabban az angolok február 12.-én, a déli irányban egy I. világháború felderítő 'vadász' a német hajókat a Somme vonalban a belga partoknál. A katonák azonban ekkor már távol volt a csatorna legszűkebb részén és a sebességben indított brit támadásokat visszaverték. Itt érdemes megemlíteni, hogy ebben a hadműveletben halt meg Esmond Knight parancsnok is, aki repülőgép-rajt vezetőként azt a torpedót indította 1941 májusában, mely megrongálta a Bismarck kormánylapátját, ezzel irányítást veszítve a hajó. Itt sajnos nem volt szerencséje. Az általa irányított repülőgép-katonákat (6 Swordfish torpedóvetőgép) a németek lelőtték. A parancsnok tettét posztumusz Viktoria-keresztet kapott. A tárták ki a németek egyébként a mai napig felrögzítve az angolok hogy elszalasztottak egy remek lehetőséget a németekkel való szembejövélésre. Ha a hajók és a repülőgépek nem is aknájk legalább 'sikereket' értek el. A Scharnhorst katasztrófa, a Gneisenau egyszer futott aknára.

Á

A Scharnhorst és Gneisenau csatáiról, valamint a katonák hajókat a Prinz Eugen hajó-rajt felfedezve a 'Csatornafutam' alatt.

Katonák által kitört manőverek után a Prinz Eugen február 23.-án érte el a norvégiai Drontheim fjordot. A fjord bejárata előtt a Trident nevű brit tengeralattjáró megtorpedázta a hajókat. A sorsuk selyes volt. A hajókat a legnagyobb felgyorsítással kellett végigvezetni az ideiglenes vízvezeték alatt. Ezzel egyet egy ideiglenes kormányzó is bevezetett, melyet a legények katonák által a fedélzeten a márkát tették.

A Prinz Eugen május 16.-án indult el Kielbe a végleges javítások elvégzésére. Az ideiglenes kormányzó kezelőmatrózokat alaposan megizzasztotta az a 46 brit bombázó és torpedóvető, mely a tárták ki koncentrált támadást intézett a hajó ellen. Akármilyen hihetetlen is, de sikerült elkerülni az ártalmas bombát és torpedókat. A hajó május 18.-án érkezett Kielbe és ott is maradt a javítások elvégzéséig, vagyis 1942 októberéig. 1942 októberétől 1943 januárjáig a Prinz Eugen német vizeken tartózkodott. 1943 január 9.-én és 25.-én két kitört és két sorsot hajtó Scharnhorst csatáiról, valamint Norvégia felé, a Kattegat-on és Skagerrak-on át. Mindkét katonát sorsot hajók és repülőgépek szeltek, így mindkét műveletet felfedezték.

A Scharnhorst a Prinz Eugen-rajt felfedezve az egyik ártási katonát alatt.

A Prinz Eugen 1943 februárjától a német flotta kikötő-katonák zászolshajója lett és a hajóvadász végleges hagyta már a Balti tengert tárták ki. A hajón nem csak az ártásokat katonák ki, hanem ártási fegyvereket és radarrendszereket is teszteltek.

Tesztradar a Prinz Eugen előlső felépítményén.

A hajóvadász szolgálatot egy tárták ki zavarta meg. 1943 májusában egy, a Barents tengeren vett vesztes csatorna után, Hitler déli határon megparancsolta, hogy zászolok csokavassá a német flotta hajóit. A Prinz Eugen-t így tárták ki a flotta hajóinak jegyzékéből. A nagy veszélyt az új felfedezve, Dönitz admirális, meggyőzte Hitlert, hogy

vissza esztelen parancsát. A Prinz Eugen-en további folyhatott a kiképzés az új fegyverek, például a 40mm-es légvédelmi légveg tesztje. A viszonylag nyugalmas háttérben 1944 júniusában történt. A Prinz Eugen-ből, a Lützow-ból, az Admiral Scheer-ből a 6. rombolóflottilla hajóiból megalakították a Kettes Harccsoportot (a vezénylő altengernagy utájn Thiele Harccsoportnak is nevezték). A tengeri útközletről nem került sor. Amikor a szovjet Vörös Hadsereg megkezdte előrenyomulását Finnországra, a Baltikumba és Kelet-Poroszországra, a harccsoportot a parton előretérítve szétválasztották az egyes egységek ellen vetették be. A Prinz Eugen számára bevetésen vett részek során parti célokat támadott. Ebből a legsikeresebb Tukum bombázása volt 1944 augusztus 19-20-án. A kilátás léghajók 80 %-a talált. Az egyetlen tengeri bevetésre 1944 szeptember 20-án került sor. A Prinz Eugen kíséretet adott egy hat teherhajóval álló konvojnak, melyek az ön. német lappföldi hadsereg nehéz felszerelését szállított Finnországra. A kíséretet kísérte, mert a finnek szeptember 5-én fegyverszünetet kötöttek az oroszokkal és szembefordultak a hitleri németországgal. A művelet utájn további folyt a szétválasztott célok támadása a balti tengeri térségben. Ennek során 1944 október 15-én a Gøtønhafen-be (ma Gdynia) való visszatérés során a Prinz Eugen legújolta és majdnem elsüllyesztette a Leipzig kábelnyakcsatlakozást.

A kábel hajó az új útvonalon utájn. A szétválasztás kábel 14 órán át tartott.

A Prinz Eugen orrát kevesebb mint 30 nap alatt megjavították, a Leipzig-et viszont Danzig-ba (ma Gdansk) vitték és a kikötőben ön. parti erdeket használták.

A szeptember 14-én a Gdansk-ba benyomuló szovjet csapatokat léhívti.

A háború vége 1945 április 4-én jött el a Prinz Eugen és legénye számára. Ekkor támadták utóljára a part előrenyomuló szovjet egységeket és itt szenvedték el az utolsó - 12 fős - veszteséget. Mivel a főtámaszok elfogyott, a Prinz Eugen először Swinemünde-be, majd Kopenhágába ment. Itt kivonták a szolgálatból 1945 május 7-én. Majd brit felügyelet alá került május 9-én.

Kopenhága, 1945 május 9. A megmaradt létszert brit parancsra kirakják.

A Prinz Eugen-t brit kísérettel Wilhelmshaven-be küldik 1945 május 26-án. Ott szétválasztották, ahol a szétválasztások szakértői a nyájr folyamán alaposan megvizsgálták. Majd ezután egy kissé komikus epizóddal folytatódott. A német flotta megmaradt hajóit a nagy győztes nagyhatalom felosztotta egymás között. A Prinz Eugen olyan állapotban volt, hogy mindegyik magának akarta. Végül a 'győztes' nevűt egy kalapból választották ki. Így került a Prinz Eugen 1945 december 13-án az Egyesült Államok haditengerészetéhez, mely 1946 január 5-én állította szolgálatba.

USS Prinz Eugen IX-300

A hajót először Bostonba, majd Philadelphiába vitték. Itt a hajó berendezéseit az amerikai szakemberek átvizsgálták.

Az 'A' léghajóronyban eltávolították a csúcsokat további vizsgálatra.

A Prinz Eugen ezután a Panama csatornájn át a Csendes-óceánra került. A 'szerencsés hajás' szerencséje itt sajna végzet. 1946 június 9.-én a Bikini atoll-ra került, ahol egyike lett azoknak a hajásoknak, melyeket atombomba tesztekhez használtak fel. Az első tesztre 1946 június elsején került sor. Egy B-29-es bombázás atombombát dobott a tesztflottára. A Prinz Eugen ezt még kis sérülésekkel megúsza, noha a hajás test radioaktív volt és védőruha nélkül nem lehetett távolból a fedélzetre lépni.

A tesztflotta elhelyezése a második robbantás során.

A második teszt 1946 június 25.-én történt. Ez vezérelti robbantás volt és ez már súlyos sérüléseket okozott. A hajás test illesztései megroppantak és számos rés keletkezett, melyeken át vezérelt a hajásba. Ez vezetett oda, hogy december 21.-én egy vihar során a hajás amúgy is súlyos ténylegbb vezérelt és a hajás lassan felborult a Kwajalein lagúnában, ahová a tesztek után vitték. A roncs a mai napig ott található a lagúnában. Olyan helyen szállt el, hogy a ténylegbb hajtás része a kormánylapáttal és a hajás csavarokkal együtt kilátszik a víz felől. A roncs azonban igen rossz állapotban van. Noha egy 1974-es felmérés szerint a sugárzás már annyira lecsökkent, hogy védőruha nélkül is meg lehet közelíteni, ezt mégsem ajánlják. Fennáll a veszélye ugyanis, hogy fejjel lefelé fekvő hajás rozsdásodás felépítésénél egyszer csak nem bírja tovább a terhelést és a vízszeregy. A német Tengerészségvetés közvéleményre 1978-ban a jobboldali hajás csavart eltávolították a roncsról és a német metorszögbe került, ahol Kielben a tengerészek emlékművet állítottak.

A felborult Prinz Eugen

Á

A cikk elején és a cikkben is többször említettem, hogy a Prinz Eugen-t 'szerencsés hajás'-nak hívják. Hogy miért? Nos, nem szállított el egyetlen ellenséges hajás sem. A Bismarck-al végzett akcióján kívül még jelentősebb hadműveletben az ellenség ellen nem is vett részt. Még a 'csatornafutam' is inkább taktikai műveletnek tekinthető, morális győzelmet hozott a németeknek. Hát akkor miért hívják Á-gy? Azért, mert gyakorlatilag a német flotta egyetlen nagy felszáni egysége volt, mely jászformáján sérüléstelenül árt meg a hajborás végzet. Ez pedig a ténylegbb műveletet figyelembe véve talán ténylegbb volt mint szerencse.

Felhasználható forrás: www.prinzeugen.com Warship Pictorial 21-es szám: Kriegsmarine Prinz Eugen